Psykiatriutskottets ordförande
Sandra Ivanovic Rubin (MP)

INTERPELLATIONSSVAR
2025-10-09

RS 2025-0929

Svar på interpellation 2025:78 av Charlotte Broberg (M) om konsekvenserna av den nya psykiatriupphandlingen

Charlotte Broberg har i sin interpellation ställt följande frågor, som har överlämnats till mig från Hälso- och sjukvårdsregionrådet Talla Alkurdi:

1. Hur många medarbetare inom psykiatrin har hittills slutat sina tjänster som en direkt följd av de nya upphandlingsavtalen och hur många har SLSO tagit över

2. Hur säkerställer regionstyret att patienternas behov fortsatt tillgodoses och att antalet patientmöten inte minskar som en konsekvens av upphandlingen?

3. Hur ska regionen förhindra att primärvården överbelastas när psykiatrin inte längre kan ta emot samma volymer patienter?

4. Tycker regionstyret att det är rimligt med en halvering av antalet medarbetare inom psykiatrin i upphandlade områden?

5. Hur avser regionstyret att agera, när resultatet av upphandlingen nu står klart, och vilka åtgärder ämnar ni vidta, för att förhindra en halvering av antalet medarbetare inom psykiatrin och de konsekvenser det får för psykiskt sköra patienter?

Som svar vill jag anföra följande:

För Mittenkoalitionen har det varit viktigt att säkerställa att utbudet av vård överensstämmer med befolkningens behov, att det finns ett likvärdigt vårdutbud över hela länet och att uppdragen styr mot kunskapsbaserad vård och möjliggör kvalitetsutveckling. I upphandlingen av psykiatrisk specialistvård för vuxna i öppenvård ställdes höga krav som leverantörerna i och med inlämnade anbud förbundit sig att leva upp till. Kraven på kvalitet genomsyrar upphandlingsdokumentationen i form av upphandlingskrav samt avtalskrav.

Bemanningen i regionens psykiatri i egen regi har ökat kraftigt de senaste tre åren – från 5379 2022 till 5967 2025. Det är nu nästan 600 fler månadsanställda inom regionens psykiatri – en ökning med 11 procent. Samtidigt har den totala beställda vårdvolymen inom psykiatrin, såväl privat som i egen regi, ökat med 8 procent, och budgeten ökat med 23 procent. Det har alltså skett en rejäl ökning av personal, vårdutbud och budget sedan valet 2022.

Vad gäller den senaste verksamhetsövergången, där slutenvården fördes över till SLSO, har den absoluta majoriteten av personalen följt med till SLSO. Vissa har sökt nya jobb och därmed slutat i verksamheten.

I de nya avtalen upphandlar vi mindre vård än tidigare, då slutenvården nu kommer bedrivas av SLSO.

I och med de förändringar som genomförts efter beslut i Beställarplanen har SLSO fått ett större uppdrag. Detta avser bl a den geografiska indelningen där ansvaret för Nacka och Värmdö överförts till SLSO samt förändring i uppdragen avseende slutenvård och avslut av särskilda avtal bl a om ångest och depression. De särskilda avtalen omfattas nu i stället inom de geografiska avtalen vilket möjliggör för en mer samlad och jämlik vård för Stockholms läns invånare.

Angående antalet patientmöten så följer Mittenkoalitionen via hälso- och sjukvårdsförvaltningen löpande upp leverantörens utförande av uppdraget och kontrollerar att leverantören uppfyller sina åtaganden enligt avtalet på det sätt som beställaren finner lämpligt och ändamålsenligt. Uppföljningen avser såväl produktion som tillgänglighet och kvalitet. Vad gäller produktion kan antalet patienter, antalet besök och typen av besök (digitala, hembesök, gruppbesök, läkarbesök mm) följas över tid och i jämförelse med andra leverantörer. Det kommer även genomföras olika typer av undersökningar i syfte att kontrollera och mäta den medicinska kvaliteten i uppdraget, patientsäkerhetsaspekter, patientnöjdhet, leverantörens uppfyllande av uppställda krav på väntetider eller öppettider och/eller leverantörens uppfyllande av andra krav i avtalet.

Specialistpsykiatrin ska ta emot de patienter som ryms inom dess uppdrag. Samverkan och konsultationer mellan vårdnivåerna behöver fortsätta utvecklas så att patienter får vård på lämplig vårdnivå. Patienterna ska erbjudas vård i enlighet med lagar, riktlinjer och vårdprogram.

En halvering av arbetsstyrkan på totalen i upphandlade områden har inte lyfts som aktuell. Den information som framkommit från tillträdande leverantörer är att bemanningen på vissa mottagningar är för hög. Den totala vårdvolymen i psykiatrin har inte minskats, de har justerats utifrån en ny avtalsstruktur. Leverantörerna ska erbjuda specialistpsykiatrisk vård i enlighet med uppdrag, lagar och riktlinjer. Antalet medarbetare bör spegla antalet besök och patienter som söker vård i verksamheten samt kunna jämföras med andra likvärdiga verksamheter. I avtalet ställs krav på kompetens vilket kommer att följas upp. Yrkeskategorier och kompetenser ska spegla den vård som patienterna ska erbjudas.

Kunskapsläget utvecklas kontinuerligt och leder till nya vårdförlopp, riktlinjer och vårdprogram vilket leder både till att nya behandlingar och

arbetssätt fasas in och andra fasas ut. Den upphandling som låg till grund för de avtal som löpte ut i augusti initierades för över tio år sedan. Det är naturligt att det utifrån digitalisering samt medicinsk och teknisk utveckling krävs anpassning av arbetssätten. Detta påverkar inte bara behandlare utan också andra yrkesgrupper såsom administratörer i verksamheterna.

Vårdgivaren ansvarar för att säkerställa att bemanningen och verksamheterna organiseras på ett sätt som innebär att de erbjuder vård i enlighet med vårdavtalet. Mittenkoalitionen kommer noga följa att leverantörerna erbjuder den vård som är beställd. Via förvaltningen förs en tät dialog med vårdgivarna, och förvaltningen kan även jämföra resultat mellan vårdgivare och bakåt i tiden.

Om en vårdgivare på grund av bristande bemanning eller av andra skäl inte kan genomföra sitt uppdrag avseende avtalade vårdvolymer kan beställaren agera, bland annat genom att utställa vite. Om vårdgivarna istället får ett större patientinflöde än beräknat finns möjlighet att utlösa optioner om en utökning av beställningen med upp till 10 procent per år. Möjligheten att utlysa optioner beslutades redan i upphandlingen då vårdbehov i olika geografiska områden är svårt att beräkna och kan variera över tid.

Därmed anser jag interpellationen besvarad.

Stockholm den 9 oktober 2025

Sandra Ivanovic Rubin